



## Suzbijanje monopola: Komisija je donijela nove uredbe o skupnom izuzeću horizontalnih sporazuma i Horizontalne smjernice

Brussels, 1. lipnja 2023.

Europska komisija danas je donijela revidirane [uredbe o skupnom izuzeću horizontalnih sporazuma, konkretno sporazuma o istraživanju i razvoju te sporazuma o specijalizaciji](#), koje su popraćene revidiranim [Horizontalnim smjernicama](#) i temelje se na detaljnoj evaluaciji i preispitivanju postojećih pravila. Revidiranim uredbama o skupnom izuzeću horizontalnih sporazuma i Smjernicama poduzetnicima se pružaju jasnije i ažurirane smjernice koje će im pomoći da procijene usklađenost svojih sporazuma o horizontalnoj suradnji s pravilima Unije o tržišnom natjecanju. Nove uredbe o skupnom izuzeću horizontalnih sporazuma stupit će na snagu 1. srpnja 2023., dok će Smjernice stupiti na snagu nakon objave u Službenom listu EU-a.

### Glavne promjene u revidiranim pravilima

Uredbama o skupnom izuzeću horizontalnih sporazuma pod određenim se uvjetima sporazumi o istraživanju i razvoju te sporazumi o specijalizaciji izuzimaju od zabrane iz članka 101. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („UFEU“). Pravilima se stoga predviđa sigurna luka u kojoj su određeni sporazumi obuhvaćeni skupnim izuzećem od pravila tržišnog natjecanja.

Revidiranim pravilima koja su danas donesena uvode se sljedeće izmjene:

- Proširuje se područje primjene **Uredbe o skupnom izuzeću za specijalizaciju** kako bi obuhvaćala više vrsta sporazuma o proizvodnji između više od dvije stranke. Osim toga, revidiranim pravilima uvodi se fleksibilniji pristup za izračun tržišnih udjela za potrebe primjene skupnog izuzeća. Uključuju i posebne smjernice o načinu primjene tog izuzeća.
- Povećava se jasnoća i fleksibilnost u izračunu tržišnih udjela za primjenu **Uredbe o skupnom izuzeću za istraživanje i razvoj** te se uvode smjernice za njezinu primjenu. Konkretno, revidiranim pravilima daje se veća važnost zaštiti tržišnog natjecanja u području inovacija, posebno kada nije moguće izračunati tržišne udjele, i u tom se kontekstu ističu ovlasti Komisije i nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje da ukinu izuzeće u pojedinim problematičnim slučajevima.
- Ažurira se **uvodno poglavlje** Smjernica najnovijom sudskom praksom o ključnim pojmovima kao što su usklađena djelovanja, potencijalno tržišno natjecanje, ograničenja s obzirom na cilj i učinak te akcesorna ograničenja. To poglavlje sadržava i nove smjernice o primjeni članka 101. UFEU-a na sporazume između zajedničkih pothvata i njihovih matičnih društava, kao i proširene smjernice o načinu primjene Smjernica na sporazume koji uključuju suradnju u više vrsta djelatnosti (npr. proizvodnja i stavljanje na tržište).
- Novi odjeljak o **sporazumima o zajedničkom korištenju infrastrukture mobilnih telekomunikacija** koji odražava noviju provedbenu praksu u poglavlju Horizontalnih smjernica o **sporazumima o proizvodnji**. U tim novim smjernicama utvrđuju se čimbenici relevantni za ocjenu tih sporazuma te popis minimalnih uvjeta koje poduzetnici moraju ispuniti da bi se smanjio rizik od kršenja pravila tržišnog natjecanja.
- Proširuje se i pojašnjava poglavlje Smjernica o **sporazumima o kupnji** kako bi se uzela u obzir novija sudska praksa. U revidiranom poglavlju objašnjava se razlika između zajedničke kupnje i kartela kupaca. Pojašnjava se i da zajednička kupnja uključuje i aranžmane u kojima kupci zajedno pregovaraju o uvjetima kupnje, ali svaki kupac neovisno provodi svoju kupnju. Time se daje i veća važnost mogućim protutržišnim učincima na uzlaznu ponudu i pružaju smjernice o određenim zajedničkim pregovaračkim taktikama, uključujući primjenu privremenih zabrana narudžbi.
- Proširuje se poglavlje Smjernica o **sporazumima o stavljanju na tržište** kako bi uključivale novi odjeljak o **konzorcijima koji sudjeluju u nadmetanju** i smjernice kojima se utvrđuje razlika u odnosu na namještanje ponuda.
- Restrukturira se i proširuje poglavlje Smjernica o **razmjeni informacija** kako bi odražavalo najnoviju sudska praksu i iskustvo stečeno u provedbi. Revidirano poglavlje sadržava dodatne

smjernice o: i. konceptu poslovno osjetljivih informacija; ii. vrstama razmjene informacija koje mogu ograničavati tržišno natjecanje s obzirom na cilj; iii. potencijalnim pozitivnim učincima skupova podataka na tržišno natjecanje; iv. neizravnim oblicima razmjene informacija, uključujući aranžmane koji se temelje na čvorištima (*hub-and-spoke*); v. signalizaciji putem javnih objava kojom se narušava tržišno natjecanje; i vi. praktičnim mjerama koje poduzetnici mogu poduzeti kako bi izbjegli povrede, kao što su ograničavanje opsega razmjene, upotreba „čistih timova“ ili neovisnih upravitelja i javno distanciranje.

- Izmjenjuje se poglavlje Smjernica o **sporazumima o standardizaciji** kako bi se pružila veća fleksibilnost u pogledu zahtjeva za otvoreno sudjelovanje u postupku utvrđivanja standarda. U revidiranom poglavlju pojašnjava se i. da nije protivno tržišnom natjecanju da stranke sporazuma o standardizaciji objave najveću kumulativnu stopu licencijskih naknada i ii. zahtjev da sudionici objave relevantna prava intelektualnog vlasništva.
- Uvodi se novo poglavlje Horizontalnih smjernica koje obuhvaća **sporazume o održivosti** kako bi se pojasnilo da **protumonopolska pravila nisu prepreka sporazumima među konkurentima kojima se nastoji postići cilj održivosti**. U novim smjernicama široko su definirani ciljevi održivosti na temelju [UN-ovih ciljeva održivog razvoja](#) te sadržavaju razne primjere sporazuma o održivosti koji u načelu nisu obuhvaćeni područjem primjene članka 101. stavka 1. UFEU-a. Novim se pravilima osigurava i neobvezujuće pravilo sigurne luke za sporazume o standardizaciji održivosti koji ispunjavaju određene uvjete. Objasnjava se i kako se sporazum o održivosti može izuzeti opisivanjem vrsta koristi koje se mogu uzeti u obzir. Novo poglavlje sadržava i hipotetske primjere primjene članka 101. UFEU-a. U novom poglavlju o održivosti također se podsjeća poduzetnike koji žele sklopiti sporazum o održivosti da od Komisije mogu zatražiti [neslužbene smjernice](#) radi osiguravanja usklađenosti s pravilima Unije o tržišnom natjecanju. Pružanjem takvih smjernica može se dopuniti opći okvir za analizu utvrđen u novom poglavlju o održivosti.

Dodatne detaljne informacije o glavnim promjenama mogu se pronaći u [objašnjenju](#) priloženom revidiranim pravilima.

### Kontekst postupka preispitivanja

Komisija je u [svibnju 2021.](#) objavila [radni dokument službi Komisije](#) u kojem su navedeni rezultati njezine evaluacije uredbi o skupnom horizontalnom izuzeću iz 2010. i Horizontalnih smjernica iz 2011. Evaluacija je pokazala da su to korisni alati koji poduzetnicima znatno olakšavaju ocjenjivanje horizontalnih sporazuma i pomažu im smanjiti troškove usklađivanja. Međutim, tamo se navodi da pravila treba prilagoditi kretanjima na tržištu i u društvu do kojih je došlo od njihova donošenja.

Nakon te evaluacije Komisija je u lipnju 2021. pokrenula procjenu učinka tijekom koje je prikupila dodatne dokaze o područjima u kojima su potrebna poboljšanja, među ostalim putem [otvorenog javnog savjetovanja](#), radionica za dionike, rasprava sa zainteresiranim stranama i nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje te putem ciljanih izvješća stručnjaka.

Komisija je u [ožujku 2022.](#) pokrenula [javno savjetovanje](#) o nacrtu revidiranih uredbi o skupnom izuzeću horizontalnih sporazuma i Horizontalnih smjernica. Rezultati javnog savjetovanja sažeti su u [izvješću o procjeni učinka](#), koje je također danas objavljeno. To izvješće sadržava više pojedinosti o aktivnostima savjetovanja i ocjeni predloženih izmjena.

### Osnovne informacije o uredbama o skupnom izuzeću horizontalnih sporazuma

[Člankom 101. stavkom 1. UFEU-a](#) zabranjuju se sporazumi među poduzetnicima kojima se ograničava tržišno natjecanje. No prema članku 101. stavku 3. UFEU-a takvi su sporazumi spojivi s jedinstvenim tržištem ako doprinose poboljšanju proizvodnje ili distribucije robe ili promicanju tehničkog ili gospodarskog napretka te ako potrošačima istodobno omogućuju pravedno sudjelovanje u koristi koja iz njih proizlazi, a da se pritom ne onemogućuje tržišno natjecanje.

Uredbama o skupnom izuzeću horizontalnih sporazuma izuzimaju se sporazumi o istraživanju i razvoju te sporazumi o specijalizaciji koji ispunjavaju određene uvjete iz zabrane iz članka 101. stavka 1. UFEU-a, čime se za te sporazume stvara sigurna luka. Uredbe o skupnom izuzeću horizontalnih sporazuma popraćene su Horizontalnim smjernicama koje se odnose na: i. primjenu uredbi o skupnom izuzeću horizontalnih sporazuma; ii. ocjenu sporazuma o istraživanju i razvoju te sporazuma o specijalizaciji koji su izvan područja primjene sigurne luke; i iii. ocjenu različitih drugih zajedničkih vrsta sporazuma o suradnji među konkurentnim poduzetnicima. To uključuje sporazume o zajedničkoj kupnji i sporazume o zajedničkom stavljanju na tržište, sporazume o standardizaciji, sporazume o razmjeni informacija i sporazume o održivosti.

### Više informacija

Vidjeti [namjensku internetsku stranicu Glavne uprave za tržišno natjecanje](#), na kojoj se nalaze svi

doprinosi dionika dostavljeni u kontekstu evaluacije i procjene učinka, sažeci raznih aktivnosti savjetovanja, evaluacija radnog dokumenta službi Komisije, izvješća stručnjaka pripremljena za procjenu učinka i izvješće o procjeni učinka.

Nemojte propustiti raspravu o nekim od ključnih koraka u izradi uredbi o skupnom izuzeću horizontalnih sporazuma i Horizontalnih smjernica u [drugoj epizodi](#) emisije „Let's Talk Competition“, koja će se prenositi putem interneta 26. lipnja 2023. u 13:00 prema srednjoeuropskom vremenu. Više informacija dostupno je na [internetskim stranicama](#) posvećenim toj emisiji.

## **[Odgovori i pitanja o donošenju novih uredbi o skupnom izuzeću horizontalnih sporazuma i Horizontalnih smjernica](#)**

IP/23/2990

### Quotes:

Revidirana pravila o horizontalnim sporazumima pružaju poduzetnicima jasne smjernice za ocjenu spojivosti sporazuma o suradnji s pravilima o tržišnom natjecanju. To uključuje i zajedničke inicijative za održivost. Te ažurirane smjernice ključne su za provedbu zelene i digitalne tranzicije.

Izvršna potpredsjednica Komisije Margrethe Vestager, nadležna za politiku tržišnog natjecanja - 01/06/2023

### Osobe za kontakt s medijima:

[Daniel FERRIE](#) (+32 2 298 65 00)

[Sara SIMONINI](#) (+32 2 298 33 67)

Upiti građana: [Europe Direct](#) telefonom na [00 800 67 89 10 11](#) ili [e-poštom](#)

### Related media

 [HBER](#)